

Organizacija proizvodnje semenskog i sadnog materijala

- Proizvodnja...
- Dorada...
- Ispitivanje kvaliteta...
- Promet semena...

Ovim se bave organizacije pojedinci (pravna i fizička lica) koji ispunjavaju zakonom predviđene uslove za ovu oblast.

Najvažniji zadatak pri ovome je sačuvati genetički identitet i sortnu čistoću semenskog materijala

Postupak proizvodnje semenskog materijala

Zbog velike važnosti semena država zakonom reguliše ovu oblast.

Za svaku biljnu vrstu tačno je određen postupak kao i uslovi uspevanja koji naravno zavise od geografskog položaja, odnosno klime nekog područja.

Uopšteno, neophodno je:

- Obezbediti **kvalitetno seme** neke od kategorija priznatih sorti.
- Da **zemljište** na kome ćemo zasnivati proizvodnju bude čisto bez korova i uzročnika bolesti i štetočina.
- Kod stranooplodnih biljaka obezbediti **prostornu izolaciju** polja odnosno biljaka
- Inspekcijski pregledi ili **aprobacije** - uklanjanje atipičnih biljaka, kontrola izolacije, pojava bolesti, štetočina, karantinskih korova, kao i druge važne momente u semenskoj proizvodnji. Broj i cilj pregleda zavisi od biljne vrste.
- Obaviti **laboratoriske analize**...
- **Sertifikovanje, odnosno deklarisanje semena**, tj dobijanje deklaracije ili "lične karte semena"

Podrazumeva se da kod svake kulture postoje određene zakonske specifičnosti, kao i detaljnije razradjeni prethodno pomenuti postupci, što je predmet zakonske regulative.

- Administrativna procedura proizvodnje semenskog materijala podrazumeva tri postupka:

1. Zahtev, odnosno prijava stručnoj službi ministarstva za poljoprivredu
2. Stručni izveštaj o utvrđenom kvalitetu
3. Na osnovu ovoga piše se deklaracija o kvalitetu semena i sadnog materijala

DEKLARACIJA br. _____
o kvalitetu semena krtola i lukovica
(uz otpremnicu)

I OSNOVNI PODACI

1. Biljna vrsta: _____
2. Sorta: _____ 3. kategorija: _____
4. Godina proizvodnje: _____
5. Proizvođač semena: _____
6. Doradivač semena: _____
7. Broj uverenja o aprobaciji sem. useva, odnosno certifikat o sortnosti semena koji je izdala zemlja izvoznica (uverenje o aprobaciji): _____
8. Broj partije semena i količina u kg. _____ / _____
9. Neto masa jednog pakovanja u kg. _____
10. Broj pakovanja u partiji semena: _____

II UTVRĐENI KVALITET

Naziv organizacije koja je izvršila ispitivanje: _____

Broj i datum izveštaja o kvalitetu semena: _____ / _____

1. Sortna čistoća: _____ %   2. Mehaničke primese: _____ %
3. Mehanički oštećene krtole: _____ %
4. Zdravstveno stanje: _____

5. Veličina krtola u poprečnom preseku (kalibraža):

- 28 do 35 mm. _____ %
- 35 do 45 mm. _____ %
- 45 do _____ mm. _____ %
- krtola ispod 28 mm. _____ %
- krtola preko _____ mm. _____ %

6. Datum izdavanja deklaracije: _____.
7. Datum do koga važi deklaracija: _____.

Deklaracija važi za _____

Odgovorno lice,

_____

IZVEŠTAJ br. _____

O KVALITETU SEMENA POLJOPRIVREDNOG BILJA - KROMPIRA

1. Podnosilac zahteva: _____
2. Broj prijave: _____
3. Biljna vrsta: Krompir (*solanum tuberosum*)
4. Sorta: _____
5. Kategorija _____
6. Broj i datum uverenja o priznavanju useva: _____
7. Godina proizvodnje: _____
8. Br. partije semena i količina u kg. _____ / _____ kg.
9. Neto masa jednog pakovanja i broj pakovanja u partiji: _____ kg. / _____

UTVRDENI KVALITET

1. Sortna čistoća: _____ %
2. Mehaničke primese _____ %
3. Mehanički oštećene krtole _____ %

ZDRAVSTVENO STANJE

1. Naziv najznačajnijih bolesti i štetočina i procenat zaraženih krtola _____
_____
_____
_____

VELIČINA KRTOLA U POPREČNOM PRESEKU

- Kalibraža: - krtole ispod 28 mm. _____ %
- krtole od 28-35 mm. _____ %
- krtole od 35-45 mm. _____ %
- krtole od 45-55 mm. _____ %
- krtole preko 55 mm. _____ %

Mesto i datum izdavanja izveštaja,
_____

Odgovorno lice,
_____

DEKLARACIJA

O KVALITETU SEMENA POLJOPRIVREDNOG BILJA BR.011/2004
(UZ OTPREMNICU)

I OSNOVNI PODACI O SEMENU

1. BILJNA VRSTA (NARODNO IME, LATINSKI NAZIV): LUCERKA-*Medicago sativa L.*
2. SORTA: MORAVA-1
3. KATEGORIJA: original
4. GODINA PROIZVODNJE: 2004
5. PROIZVODJAČ: d.o.o. Poljoprivreda Plandište
6. DORADJIVAČ: d.o.o. Agrosit Seminarsтво® Aleksandrovac
7. BROJ I DATUM UVERENJA O APROBACIJI SEMENSKOG USEVA, ODNOSNO SERTIFIKAT O
SORTNOSTI SEMENA KOJE JE IZDALA ZEMLJA IZVOZNIČA (UVERENJE O APROBACIJI):
270-320-00004-105/2004-04 od 27.09.2004.
8. BROJ PARTIJE SEMENA I KOLIČINA U kg: 011 4 100
9. BROJ PAKOVANJA U PARTIJI SEMENA: 4 100
10. NETO-MASA JEDNOG PAKOVANJA U kg: 1
11. NAZIV PREPARATA KOJIM JE SEME TRETIRANO I KLAUZULA: -
12. BROJ SEMENA U PAKOVANJU (AKO SE PAKUJE PO BROJU SEMENA) NAZIV I DIMENZIJE
FRAKCIJE (KALIBRIRANO SEME): -

II UTVRDJENI KVALITET

1. NAZIV ORGANIZACIJE KOJA JE VRŠILA ISPITIVANJE: dd Jugoinspekt Beograd
2. BROJ I DATUM IZVEŠTAJA O KVALITETU SEMENA: 1146/2004 od 16.12.2004.
3. ČISTOĆA U %: 99.9
4. SADRŽAJ VLAGE U %: 7.6
5. KLIJAVOST u %: 83
6. ENERGIJA KLIJANJA U %: 81
7. MASA 1000 SEMENA: -
8. SADRŽAJ DRUGIH BILJNIH VRSTA U %: 0
9. SADRŽAJ KOROVA U %: 0
10. ZDRAVSTVENO STANJE: *Alternaria spp*2%, *Fusarium spp*.2%
11. DATUM DO KOGA VAŽI DEKLARACIJA: 30.10.2006.

DATUM IZDAVANJA DEKLARACIJE: 04.01.2005.

ODGOVORNO LICE:
dipl.ing Ivan Jeremić

nom pregledu useva i objekata, semena i sadnog materijala poljoprivrednog i šumskog bilja (Sl. list SFRJ br. 52/86.) i Rešenja Republičkog sekretarijata za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu SR Srbije br. 320-29/88-04, ova Stanica je po vašem zahtevu br. _____ od _____ 19 _____ god, izvršila pregled semenskog krompira.

Sorta _____ Doradivač semena: _____
 Kategorija: _____ Broj partije semena: _____
 Proizvođač semena: _____ Težina partije semena kg: _____
 Broj i datum uverenja o apro- Neto tež. jedn. pakovanja u kg. _____
 baciji semens. useva Broj pak. u partiji semena: _____
 Broj glavne knjige ispitivanja Vel. krtola u poprečnom preseku _____
 -- Kalibraža od _____ do _____
 Datum ispitivanja: KOJI POSTOJE ZA DATU VRSTU

STRUČNI IZVEŠTAJ O PREGLEDU, A PO ZAKONSKIM NORMATIVIMA ...

O PREGLEDU UZORAKA ZA UTVRĐIVANJE KVALITETA SEMEN. KROMPIRA Uzork 100

<u>Norme kvaliteta:</u>	<u>Utvrđeno %</u>	<u>Dozvoljeno %</u>
Krtola drugih sorata:	<u>0-100% 70,05%</u>	0,5 do 1,00
Krtola većih od gornje granice	<u>4</u>	4,00
Krtola manjih od donje granice	<u>6</u>	6,00
Teih meh. oštećenja (dub. od 0,5 cm)	<u>1,5</u>	1,50
Stranih primesa i zemlje	<u>1,0</u>	1,00
Stereptocyes saxabies Woksmān	_____	10,00
Colletotrichum atramentarium Derk et. br.	_____	0,25
Phytophthora infestans De Bary	_____	2,00
Rizoctonia solani Kühn	_____	5,00
Synchytrium endobioticum Schilb	_____	0,00
Spongospora subterranea John.	_____	5,00
Fusarium spo.	_____	2,00
Erwinia Garotovorā Bergy et al	_____	4,00
Virus krompira: Leafroll virus Potato	_____	10,00
virus Y, Potato virus A i X	_____	0,00
Phthorimesa operculella	_____	0,00
Globodera rostochiensis Voll	_____	0,00
Globodera pallida Stone	_____	0,00
U k u p n o:	_____	20,00

Na osnovu pregledanih uzoraka, partija od 20,010 kg. može se staviti u promet, odnosno za istu se može izdati deklaracija o kvalitetu, a prema ovom izveštaju.

Pregled izvršio

Direktor

2. Biljna vrsta _____
3. Sorta _____
4. ~~Reprodukcija~~ ^{KATEGORIJA} _____
5. Godina proizvodnje i poreklo semena koje se prijavljuje _____
6. Podaci o partiji semena koje se prijavljuje _____

Broj partije	Veličina partije	Broj pakovanja	Masa jednog pakovanja	Napomena i drugi podaci od značaja za uzimanje uzoraka i ispitivanje semena
1.	2.	3.	4.	5.

7. Posebni dodatni zahtevi za neka ispitivanja ili za izbor metoda koji se ispituje _____

8. Mesto, bliža lokacija, vrsta ambalaže i način uskladištenja partije semena koja se prijavljuje _____

DATUM PODNOŠENJA PRIJAVE _____

prilog taksena marka

Društvo za proizvodnju, promet i usluge
D.O.O. AGROSIT-SEMENARSTVO®

Tel. 037/552-001, Aleksandrovac

DEKLARACIJA

O KVALITETU SEMENA
POLJOPRIVREDNOG BILJA

(na ambalaži)

1. Broj i datum deklaracije: **501/08** od
priložen uz otpremnicu **25/01/2008.**
2. Broj partije semena **501**
3. Biljna vrsta: **LUCERKA**
(Medicago sativa)
4. Sorta: **Morava-1**
5. Kategorija: **SS1G**
6. Godina proizvodnje: **2007.**
7. Klijavost: **86,0%**
8. Datum važenja deklaracije: **30.10.2009.**
9. Naziv preparata kojim je seme
tretirano i klauzula: /
10. Neto - masa pakovanja: **1 kg**
11. Zemlja porekla: **SRBIJA**
12. Broj rešenja o prepakivanju: -

**SEME NIJE TRETIRANO PREPARATIMA
ŠTETNIM ZA LJUDE I ŽIVOTINJE**

PREDUZEĆE „AGROSTROJ“
SEKTOR ZA POLJOPRIVREDU
ČAČAK

DEKLARACIJA

U MEŠAVINI BI 10

VRSTA SEM.	SORTA,	KOMP,%	KL,%
Ježevica	Folo	15%	85%
Crveni Vijuk	Kos	10%	86%
Livadski Vijuk	Jabejska	10%	85%
Talijanski Ljutj	Tur	24%	90%
Engleski Ljutj	Argo	15%	84%
Mačji Rep	Foka	10%	90%
Lucerka	Argo	8%	85%
Žuti Zvezdan	Bosna otus	8%	80%

Broj partije semena 1/010

Datum izdavanja dek.1 03 1991

Datum val. dek. 30 06 1991

Težina Pak. 3KG

1111111

PRERADU ZA PROIZVODNJU I
PROMET "SEME-PRODUKT"

ČAČAK

DEKLARACIJA

U MEŠAVINU B. 7

VRSTA SEM	SORTA	KOMP%	KL%
Ježevica	Baraula	24%	70%
Livadski Vijuk	Belimo	22%	78%
Italijanski Ljutj	Dijbna	10%	83%
Crveni vijuk	Bajala	10%	83%
Močiji rep	Kor	26%	76%
Žuti zvezdan	Bosna Lofus	8%	70%

Broj partije semena 1/07

Datum izdavanja dok. 19.04.95

Datum važenja dok. 30.11.95

Težina pakovanja 5 KG

ИПТРО „СУВОБОР“
БРЕЗНА

Д Е К Л А Р А Ц И Ј А
О КВАЛИТЕТУ СЕМЕНА КРТОЛА
(на амбалажи)

1. Број и датум декларације, приложено
не уз отпремницу 110/5-III 1990
2. Број партије семена 110
3. Билна врста Кроман
4. Сорта Редис
5. Категорија ергум
6. Величина (калибража) 25-55 мм
7. Датум до кога важи декларација — —
15-05-1991
8. Нето — маса пакovanja у кг. 50

УПОЗОРЕЊЕ КУПЦУ

Семенски кромпир ускладиштити у одговарајућем складишту и чувати на температури од 2 — 4⁰Ц, при релативној влажности ваздуха 95⁰%.

На 35 — 45 дана пре сађења извршити наклијавање кртола кромпира у чистим, сувим и ОСВЕТЉЕНИМ просторијама на температури 12 — 17⁰Ц са 80 — 90⁰% релативне влажности.

Садити целе кртоле када земљиште на дубини од 10. цм. достигне температуру 7 — 8⁰Ц.

За недостатке и штете настале при транспорту и неправилном складиштењу код купца, СНОСИ КУПАЦ.

ПТРО „Сувобор“
Брезна

— 06. = 17
0000. = 0

UPOZORENJE KUPCU

Semenski krompir uskladištiti u odgovarajućem skladištu i čuvati na temperaturi od 2-4°C, pri relativnoj vlažnosti vazduha 95%.

Na 35 - 45 dana pre sađenja izvršiti naklijavanje krtola krompira u čistim, suvim i OSVETLJENIM prostorijama na temperaturi 12-17°C sa 80-90% relativne vlažnosti.

Saditi cele krtole kada zemljište na dubini od 10 cm. dostigne temperaturu 7-8°C.

Za nedostatke i štete nastale pri transportu i nepravilnom skladištenju kod kupca, SNOSI KUPAC.

PIK „ČAČAK” OOK „JEŽEVICA”

PIK »ČAČAK« OOK-a »JEŽEVICA« ČAČAK

**DEKLARACIJA
O KVALITETU SEMENA KRTOLA**

1. Broj i datum deklaracije priložene uz otpremnicu _____
_____
2. Broj partije semena _____
3. Vrsta semena _____
4. Sorta _____
5. Kategorija _____
6. Veličina (kalibraža) _____
7. Datum važenja deklaracije _____
8. Neto težina pakovanja u kg. _____

БЕОГРАД
14. децембар 82
тел. 011/458-455

БЕОГРАД
Зелени венци 2/II
тел. 011/180-509

Декларација бр. 2/9
Категорија 077300
Клијавост у % 10 Нега маса с 25
Број партије 270
Декларација важи до 01.03.86
Семе третирано

ПАПРИКА ЖУПСКА РАНА

Семе

заштитоно и

семе са клијастима 25

искористи људи, домаћих животиња, риба, птица и дијављани.

I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII

I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII

I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII

ЦЕНТАР ЗА ПОВРТАРСТВО
11420 Смедареvsка Паланка,
Карађорђева 71

тел. (+381) 26 321-038; 314-170
теليفакс (+381) 26 314-786

Pojedinačno pakovanje na sebi mora imati originalni atest (mini deklaraciju):

- Odštampan ili kliširan na manjim pakovanjima (povrće, cveće, vlataste trave...)
- Odštampan i uvučen u providnu ambalažu (pasulj, grašak, lucerka...)
- Odštampan na etiketu prišivenu na rubu većih kesa ili džakova (kukuruz, strna žita, krompir...)

Atest sadrži: podatke o vrsti, sorti i kategoriji semena, broj deklaracije i partije semena, kao i elemente kvaliteta..., ako je seme kalibrirano i naziv o dimenziji frakcije, podatak o tretiranju semena...

- U promet uz otpremnicu uvek ide deklaracija
- Prodavac je dužan da uz otpremnicu na zahtev kupca pojedinačnog pakovanja pokaže deklaraciju.
- Njeno nepostojanje u prodajnom objektu može biti signal da se radi o nekvalitetnom, nedeklarisanom semenu
- Kupac i korisnik semena sebe štiti čuvanjem atesta i računa, kao i zahtevom da pri kupovini na uvid blagovremeno dobije deklaraciju o kvalitetu semena i sadnog materijala.
- Pritom treba proveriti dali su u saglasnosti broj deklaracije i broj partije kao i ostali podaci sa atesta
- Samo na ovaj način se može nadoknaditi eventualna šteta (npr. 2001god NS 501).